Published and distributed under permit (No. 781), authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Jersey City, New Jersey. — By order of the President, A. S. BURLESON, Postmaster General.

СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ — РІК XXIX — ЧИСЛО 231. — ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ., ВТОРОК, 4-го ЖОВТНЯ, 1921. — VOL. XXIX — No. 231. — JERSEY CITY, N. J., TUESDAY, OCTOBER 4, 1921. — THREE CENTS

СКЛАДАЙТЕ ПОЗИЧКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ОБОРОНИ ДЛЯ ЗДОБУТТЯ І ЗАКРІПЛЕННЯ НЕЗАЛЕЖНОСТИ ГАЛИЦЬКОЇ ДЕРЖАВИ

МАЙНЕРСЬКІ ЮНІЇ ВІДКЛАДАЮТЬ ДОМАГАННЯ В СПРАВІ ЗАПЛАТИ

ІНДІЯНОПОЛИС, 1. жовтня. — Конвенція майнерської юнії Юнайтид Майн Воркерс оф Америка ухвалили нині резолюцію, щоби свої домагання щодо заплати відложити до кінця марта слідуючого року, коли виходить теперішний контракт з властителями копалень.

За таким відложенням домагань промовляв передусім Луис, председатель юнії, заявляючи, що в той спосіб майнери не відкриють публично умов свого контракту з копальнями.

Теперішний контракт юнії Юнайтид Майн Воркерс виходить дня 31. марта 1922. року.

ДЕЛЕГАТИ МАЙНЕРІВ ПОПИРАЮТЬ СТРАЙК.

З дискусії, яка розвязалася над внесенням Луиса, було видно, що майнери у великім числі стоять за страйком, як за способом вимочи відповідної заплати від властителів копалень. На внесення віцепрезидента юнії Морея постановлено домагатися поправлення контрактів, як обовязуючий тепер контракт стратить свою обовязуючу силу з кінцем слідуючого марта. Межи домаганнями майнерів є жадання 6-годинного дня праці і 5-дневого тижня.

Опісля делегати приняли внесення секретаря і скарбника юнії, щоби зібрати серед членів півтора міліона долярів. Внесення принято мимо сього, що в ньому не було нічого сказано на яку ціль мається збирати фонди. В своїм справозданю сказав секретар-касієр, що юнія має тепер усего 487.000 долярів в касі.

ВІДКЛИК В СПРАВІ АРЕШТОВАНИХ У ВЕСТ ВЕРДЖІНІЇ.

Конвенція рішила віднестися до президента Гардинга з відозвою оборонити 138 майнерів, арештованих і задержаних у вязницях у Вест Верджінії від часу послідних подій в страйковім окрузі в повітах Логен і Віліємсон. Президент юнії Луис іменував зараз комітет, котрий має бути у президента Гардинга зараз з початком слідуючого тижня. Луис говорив, що на його думку декотрі вязні у Вест Верджінії непевні свого життя. Делеґація потрібна, щоби запобігти масакру декотрих юнійних провідників. Навіть шерифи мали заходити до вязниці і кидати ріжні погрози проти арештованих.

„ПІДПРИЄМЦІ МУСЯТЬ ДАТИ РОБОТУ".

ВАШИНГТОН, 1. жовтня. — Торговельна палата Злучених Держав видала публичну відозву, в котрій кажеться, що на бизнесменах спочиває велика відвічальність за теперішню ситуацію в промислі і що вони мусять найти роботу для безробітних.

Торговельна палата закликує бизнесменів в кождій місцевости помогти міським властям в їх роботі коло найскорішого зорганізовання комітетів для шукання роботи для безробітних. Відозва називає безробіття справою, яку передовсім кожде місто для себе мусить розвязати. Місцеві бизнесмени через свої організації і кождий з осібна повинні передусім зробити усе, що лежить в їх силі, щоби поправити ситуацію в своїм місті.

Рівночасно зі сею відозвою Гомперс, президент Американської Федерації Праці, видав відозву, в котрій говорить в подібний спосіб. як торговельна палата. Він також закликує бизнесменів, щоби вони передусім старалися зарадити безробіттю.

СТРАЙК ПОРТОВИХ РОБІТНИКІВ.

НЮ ЙОРК, 2. жовтня. — Минувшої суботи почався в нюйорськім порті страйк портових робітників, членів юнії портових робітників, Інтернешенел Лонгшормен Асосіейшен.

Причиною страйку являється зниження робітничої плати. Страйк почався мимо того, що більшість юнії, до котрої належить коло 35.000 робітників, рішила недавно приняти знижку заплати. Число страйкарів вносить кілька тисяч, може навіть десять тисяч.

Юнія, очивидно, дуже невдоволена з сього „безправного" страйку, і деякі урядники кажуть, що вони вишлють юнійних робітників заняти місце страйкарів.

МАЮТЬ ШУКАТИ ЗА ПРИЧИНАМИ БЕЗРОБІТТЯ.

ВАШИНГТОН, 1. жовтня. — Субкомітети конференції для безробіття у Вашингтоні мають сього тижня почати слідство над причинами, які викликали безробіття. Слідство має ціли найти постійну зараду на безробіття. Повна конференція має зібратися назад дня 10. жовтня і приняти звіти субкомітетів і виробити одну програму і плян для заведення постійного руху в промислі і торговлі, якого наслідком булаби постійна робота для робітників.

ПАЛАТА ПОСЛІВ ПОЧИНАЄ СВОЇ НАРАДИ В ПОНЕДІЛОК.

ВАШИНГТОН, 3. жовтня. — Палата послів конгресу починає нині свої наради по шеститижневих феріях. Кажуть, що ситуація в палаті послів сильно змінена, бо група конгресменів, представляючих рільничі округи, звязалася сильно, щоби переперти ріжні закони на користь фармерів.

ЗЕЛІЗНИЧІ ЮНІЇ ЩЕ НЕ ЗНАЮТЬ ВИСЛІДУ ГОЛОСОВАННЯ В СПРАВІ СТРАЙКУ.

ШІКАҐО, 2. жовтня. — Конференція председателів шіснайцять зелізничих юній, що тепер відбувається в Ґрейт Нордерн Готел, подає до відома, що зелізничі юнії не зроблять в справі страйку ніякого кроку перед 10. жовтня а може навіть через довший час опісля, бо обчислення голосів членів юній ледво чи буде покінчене до сього часу. Урядники закликають ті юнії, що голосували за страйком, щоби вони пождали з його почининанем аж до сього часу, як голоси будуть почислені.

З розрахунку голосів, досі докінченого, виходить, що юнії трейнменів і юнія робітників по зелізничих варстатах голосували сильно за страйком.

СМЕРТЬ УКРАЇНЦІВ ЧЕРЕЗ АЛЬКОГОЛІЧНЕ ЗАТРОЄННЯ.

Як доносять газети зі Сен Луис, Мізурі, подають нещасну подію, котрої жертвою пало двох Українців. Жертвами пали Степан Савіцький, котрий мав салун, і Іван Заслоцький, котрий забавлявся з ним.

Кілька днів тому назад, під самий вечір, жена Савіцького сиділа перед домом свого мужа, як оба згадані перейшли попри неї до салуну. За якийсь час до салуну увійшло двох гостий, щоби напитися; за хвилю вийшли на двір, питаючися пані Савіцької, хто їх обслугує. Вона відповіла, що в салуні є її муж, і увійшла до хати, щоби поглянути, що сталося з її мужом і його товаришом.

Заслоцький, держучися поруча „бари", сказав її, що її муж находиться в сусідній комнаті хорий. Як жена увійшла до другої комнати, вона застала мужа, лежачого на підлозі. Його зараз забрали до шпиталя, де показалося, що йому тріс череп. Від чого се сталося, не відомо; припускають, що він нагло заслаб і падаючи, розбив собі голову до якогось твердого предмету в комнаті. Він помер в дві годині опісля.

Відправивши шпитальний амбулянс зі своїм мужом, пані Савіцька справилася до хати, але тут побачила Заслоцького, лежачого на хідинку коло хати, недалеко від крісла, на котрім він видно сидів. Його також забрали до шпиталю, де лікарі ствердили, що він хорий від алькоголічного затроєння. Ніякі лікарські зусилля на нічо не придалися, і він помер також в пів години по смерти свого товариша, з котрим забавлявся.

Лікарі думають, що оба померли, напившися десь затроєного алькоголю, якого від часу заведення прогібіції є так богато, що навіть такий знаток алькоголю, як салунист не може розпізнатися.

НАРОДНЕ ВІЧЕ В СИРАКЮЗ, Н. Й.

Подаємо до відомости усім, котрі не хотять ходити у польськім ярмі, що в неділю, дня 9-го жовтня с. р., відбудеться велике віче в Сиракюз, Н. Й., на котрім буде промовляти делегат галицького правительства **Др. ЛУКА МИШУГА.**

Кождий, що любить волю та свій рід, що бажає добра своїй вітчині, — най прийде і послухає, як можемо помогти рідній стороні у тяжкій потребі.

Початок віча о год. 3-ій пополудни. Віче відбудеться в церковний галі при Wilbur Ave.

Комітет.

КОРАБЕЛЬ В ПОРТІ В НЕБЕЗПЕЦІ ЧЕРЕЗ БУРЮ

По несподіваній осінній спеці, що два дни тому навістила східну частину Злучених Держав впала в пятницю сполудня рівнож несподівана буря з громами, котра позривала дахи, вивіски, валила доми, вбила кількоро людий, запалила кілька домів, і загалом наробила немалої школи в південий частині стейту Ню Йорк, в стейті Ню Джерзі і Пенсилвенії. Буря загрозила поважною небезпекою великою кораблеви лінії Кунард, Сцитії, який власне запливав до нюйорського порту по своїй подорожи з Европи, як його наскочила буря. Сей 20,000-тоновий корабель мав на покладі коло 1100 пасажирів. Всі вони вийшли на поклад мимо тяжкої непогоди. З огляду на те, що корабель не мав великого ладунку у споді, а всі пасажири, — зрештою не великий тягар, — були на верху корабля, корабель виставав дуже з води, а через вітер став ним так сильно колисати, що кілька разів уже здавалося, що його ніщо не може вратувати від перевернення. З другого боку грозила велика небезпека зударення, якби так буря загнала корабель на причал, та ще боком. Вратувався корабель лише завдяки присутности ума капітана, котрий дав приказ всею силою пари плисти на середину ріки Гудсона. Хоч тут була велика маса малих кораблів і суден, обезсилених бурею, і хоч великий корабель міг тут наробити серед них великої біди, мимо сього капітан рішився на се, бо иншого ратунку для великого корабля не було. Випливши на середину ріки, він зараз казав спустити якор. Тоди корабеви нічого не грозило.

ДІТИ МЕЖИ РАБІВНИКАМИ.

Детектив нюйорської поліції арештував на шкільнім забавовім подвірю міської школи на 117-ій вулиці двох молодих школярів, з котрих одному 14 літ, а другому всего 10 літ, за те, що вони мали брати участь в кількох рабунках. На їх слід поліція попала на донесення третього школяра з тої самої школи, 8-літного сина купця, котрому батько дав 75 долярів готівкою, щоби заніс матери, а котрого два арештовані тепер хлопці обрабували. Хлопчина віддання їх в школі. Їх віддставлено до суду для малолітних.

ПОДАВ ДО СУДУ 500 ГАЗЕТ!

Така ґадка стрілила до голови бельгійському баронови Копе. Видав він процес 500 бельгійським і чужим часописам, а зокрема соціялістичному послови Кольови за це, що він і часописи говорили, що Копе передав вугіль Німцям підчас війни.

СТРАЙКОВІ ЗАВОРУШЕННЯ МЕЖИ БІЛИМИ І МУРИНАМИ.

ПЕРЛ РИВЕР, Н. Й., 30. вересня. — Отсе село, котре має усього 2,000 душ населення, було нині сценою поважних страйкових заворушень, котрі покінчилися тяжким покаліченням двох страйкарів. Так як село не має своєї поліції, то нині уже стейтова поліція патролює улицями села.

Заворушення вийшли зі страйку у підприємстві Декстер Фолдер Ко., найбільшим підприємстві в місті, в котрім працює може половина усього населення місцевости. Друге підприємство, Фергасон Констракшен Ко., будувало для нього якісь будови, при котрих занятих було коло 50 місцевих робітників. Недавно вони вийшли на страйк, а контрактори спровадили з південного стейту Ню Джерзі Муринів на страйколомів. Вони приїхали нині в полудни і зараз станули на роботу.

Коли Мурини-страйколоми вертали вечером по роботі на мешкання, для них приготоване, прийшло до бійки межи ними. До бійки прийшло без ніяких попереджаючих переговорів. Обі сторони були однаково сильні. В бійці вживали всего, що під руки попало: каміння, палок, тощо. Коли бійка покінчилися, показалося, що двох страйкарів було ранених. Їх відвезено до шпиталя; стан одного з них поважний, а другого зараз відправлено домів. Формана фабрики арештовано зараз під закидом нападу, а опісля випущено по зложенню кавції. Цілий Перл Ривер одноцушно заявляється за страйкарами.

З АНГЛІЇ ДО КАНАДИ ЗА 4 ДНІ.

ЛОНДОН, 1. жовтня. — Канадійська торговельна палата в Лондоні повідомляє, що вже майже викінчено плян плавби між Англією і Канадою поспішних кораблів, опалюваних земним олієм.

Сі кораблі відбували-б дорогу Атлянтійським океаном протягом 4 днів. Для сього морського шляху має бути збудованих 8 кораблів по 50,000 тон містоти.

ІТАЛІЯ ПОЗВОЛИЛА НА ПРИЇЗД ДЕЛЕҐАТА ЛУНАЧАРСЬКОГО.

РИМ, столиця Італії, 1. жовтня. — Посол Бакчі, секретар італійської соціялістичної партії, заявив сьогодня, що італійський премієр видав призвіл Луначарському, большевицькому делегатови з Москви, прибути до Італії на конвенцію італійської соціялістичної партії.

БЕЗДРОТНИЙ ТЕЛЕГРАФ (РАДІО) ДОВКРУГИ ЗЕМЛІ.

В Леофільд в Англії збудовано нову великанську радіотелеграфічну стацію, одну з тих, що мають получити розкинені по цілій землі простори британської імперії. Друга стація будується в Каіро, а далі пляновані стації в східній Африці, Капляндії, Сінгапур, Гонконг і Австралії. Рівночасно будуть всюди уладжені стації до бездротних телефонів, так, що буде можна говорити довкруги цілої землі.

ЛІҐА НАРОДІВ ПРИЯЛА ВНЕСЕННЄ В СПРАВІ СХІДНОЇ ГАЛИЧИНИ

ЛОНДОН, 28. вересня. — Шеста комісія Ліґи Народів приняла з маленькими змінами внесення канадійського делегата Догерті, аби рада Ліґи звернула увагу конференції амбасадорів на наглячу потребу вирішення державного становища Східної Галичини.

ПОВСТАННЯ Й АНАРХІЯ В ЗАХІДНИХ СТОРОНАХ РОСІЇ Й УКРАЇНИ

НА УКРАЇНІ ПОВСТАННЯ МАЮТЬ НАЦІОНАЛЬНИЙ ВИЗВОЛЬНИЙ ХАРАКТЕР.

РЕВАЛЬ, столиця Естонії, 1. жовтня. — В західних сторонах Росії й України зростає щораз то більша анархія. За причину сеї анархії подають голод в Росії і утечу населення знад Волги, а також занепад совєтської урядової машини і невдоволення серед комуністів із звороту Леніна до капіталізму.

Скрізь по західних сторонах Росії й України повстають оружні банди, які ограблюють зелізничі поїзди. Населення стає по стороні банд а проти „червоних військ", що лише вказує, як „червоні війська" і ціле большевицтво є зненавиджене в краях, де воно ще досі панує.

На Україні серед повстанців є національний рух.

Большевики дуже залякались тим станом на західних окраїнах, і як усе, пробують ще ратуватись при помочі пропаганди, насилі і розстрілювання людий.

Большевики голосять у своїй пропаганді, що анархію в західних окраїнах Росії й України сіє Борис Савінков (лідер московських угодових соціялістів-революціонерів, котрий донедавна пробував в Польщі) і Семен Петлюра. Вони кажуть, що Савінкова під помагає Польща, а Петлюру Українці, котрі знова підпирають в Росії й на Україні рухи повстанців і всякої анархії проти московського совєтського „ладу".

КАВКАСЬКІ РЕСПУБЛИКИ ПРОСЯТЬ ЛІҐУ НАРОДІВ О ПОМІЧ ПРОТИ БОЛЬШЕВИЦЬКИХ НАЇЗНИКІВ.

ЖЕНЕВА, Швайцарія, 1. жовтня. — Чотири кавкаські республики: Азербайджан, Вірменія, Георгія (Грузія) і Північний Кавказ звернулись до Ліґи Народів о поміч для вигнання чужих (московсько-большевицьких) військ, котрі напали на їх краї. Вони заявляють, що всі чотири заключили між собою політичний та економічний союз.

КРАССІН НАРІКАЄ, ЩО ЗАГРАНИЧНІ КАПІТАЛІСТИ НЕ ХОТЯТЬ КОРИСТАТИ З БОЛЬШЕВИЦЬКИХ УСТУПОК УСТУПОК В ЇХ КОРИСТЬ.

БЕРЛІН, 1. жовтня. — Тут пробуває тепер Леонід Красін, большевицький міністер торговлі.

Кореспондентам сказав він, що большевики не будуть торгувати з Америкою. За причину подав се, що американське правительство не хоче допустити большевицьких торговельних агентів до Америки (дійсною причиною є се, що большевики вже не мають грошей). Також заявив, що він вже не вибирається до Канади.

Далі нарікав, що капіталісти не спішаться брати від большевиків концесій в Росії на добування природних скарбів і на фабрики.

Він нарікав, що американська нафтова компанія „Стендерд Ойл Компені" не хоче большевицьких концесій на нафтових полях в Баку на Кавказі, а хотіла тільки закупити добуту там нафту.

Відтак жалував, що заграничні капіталісти не хотять в Росії отворяти фабрик, хотяй большевицький уряд огзиться, аби вони вели їх цілком на капіталістичний спосіб, а російські робітники готові працювати дуже дешево.

Вкінці він заповів, що большевики в уступках для капіталістів підуть ще дальше ніж досі.

ДОРАДНИК ВИЛСОНА ЗА ВІДДАЧЕЮ ГОРІШНЬОГО ШЛЕСКА НІМЕЧЧИНІ.

БЕРЛІН, 1. жовтня. — Німецьке правительство запросило Давида Гантера Миллера, визначного американського міжнародного адвоката і дорадника державного департаменту за Вилсонової адміністрації, а також і Вилсона вчасі мирової конференції в Парижі, щоби сказав свою гадку про те, кому має бути приділений Горішній Шлеск, чи Німеччині чи Польщі.

Д. Г. Миллер провірив усі застороги про Горішній Шлеск у версайському мировому договорі і ствердив, що з усіх застерог виходить, що по плебісциті, який випав в користь Німеччини, Горішній Шлеск має припасти в цілости німецькій республиці.

Німецьке правительство предложило вчера звіт про справу Горішнього Шлеска Ліґі Народів, в якому домагається приділення Німеччині усього Горішнього Шлеска. В сьому звіті німецьке правительство покликується на опінію американського знавця, Давида Гантера Миллера.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА.	
Three cents the copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates.		В Джерзи Сити і загряницею.	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.
За оголошення редакція не відповідає.
З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

ДИППЛЬОМАТИЧНЕ ПРЕДСТАВНИЦТВО ЗАХІДНО-УКРАЇНСЬКОЇ (ГАЛИЦЬКОЇ) РЕПУБЛИКИ У ВАШІНҐТОНІ.

Відділ II-гий (фін.-торг.)

Ч. 300—21. Вашингтон, дня 1. жовтня, 1921.

ОПОВІСТКА.

Щоби дати можність вгляду в фінансову господарку фінансово-торговельної місії як найширшим кругам українського громадянства в Америці з одної сторони, а з другої, положити конець несовісним сплетням польських та московських провокаторів щодо платень поодиноких членів місії і т. п., віднеслись ми до головних українських організацій, які підпирають Позичку Національної Оборони, з просьбою назначити своїх відпоручників для громадянської контролі фінансового діловодства місії.

Отсим подаємо до загального відома, що такими громадянсько-контрольними відпоручниками делеґовані слідуючі особи:

1. — Від Українського Народного Союза: п. Семен Ядловський;
2. — Від „Провидіння": п. Іван Боросевич;
3. — Від Укр. грецько-кат. Дієцезії: о. сов. Л. Левицький;
4. — Від Укр. грецько-правосл. Дієцезії: о. адм. др. Микола Копачук.

Всі інші головні орґанізації, які заявились за позичкою і її підпирають, можуть назначити своїх делеґатів, про що належить нас повідомити.

ЗА ФІНАНСОВО-ТОРГОВЕЛЬНИЙ ВІДДІЛ:
Др. Березовський, Др. Мишуга.

ПЕРШІ ПРОПОЗИЦІЇ КОНФЕРЕНЦІЇ ДЛЯ БЕЗРОБІТТЯ.

Вашінґтонська конференція для справи безробіття, котра зібралася була в понеділок, дня 26. вересня, щоби нарадитися над порадами в справі сього найбільшого суспільного нещастя під теперішню пору в Америці, уже покінчила першу частину своєї роботи. Вона приняла програму щодо скорого заратунку для безробітних, відкладаючи уложення програми щодо постійного поратунку безробітних на друге засіданне, яке почнеться за тиждень.

Заява щодо тимчасових средств признає наперед, що число безробітних виносить від 3,500,000 до 5,000,000 душ, та що зарадженне безробіттю неможливе без рішучого і означеного зорґанізовання цілого краю.

Само зарадженне скоре найбільше даючомуся відчути безробіттю належить, на думку конференції, в обсях діяльности міських властий. В кождім місті мейор міста повинен як найскорше почати роботу в тім напрямі. Конференція припоручає орґанізацію надзвичайного комітету, який представлявби ріжні елементи суспільности, а котрого ціль лежалаби в зібранню до купи всеї роботи для поратунку безробітних. Першим кроком такого комітету булоби зібрати в одно всю роботу бюр посередництва праці і списати в один список усіх людий, бажаючих праці. Сей комітет далі повинен зібрати в одно всю роботу усіх запомогових інституцій, що заратовують безробітних, так щоби тих самих людий не ратували рівночасно дві орґанізації без свого відома. Бажаним питаннем при орґанізації такого бюра посередництва праці являється вишуканне відповідних людий до його ведення; се мусілиб бути люди, які потрафилиб зробити перегляд цілої громади і найти відповідну роботу для кождого безробітного. Роботу повинно даватися передовсім тим, що постійно мешкають в даній місцевости. Роботодавці повинні давати першеньство робітникам, присланим бюрами посередництва праці, що стоять під зарядом начального міського бюра праці. Бюро повинноби що певний протяг часу давати рахунок з числа осіб, котрим воно найшло роботу, щоби суспільність могла набрати поняття про діяльність бюра. Бюро повинноби поборювати жебранину і прошацтво.

Далі говорить заява конференції про те, як приватні підприємства можуть допомагати безробітним. Приватні підприємства, готелі, офіси, і т. д. повинні тепер зарядити всі ті роботи коло чищення, репарації, перебудови, направи, тощо, які звичайними роками робляться весною, коли й так робіт буває більше.

Третий уступ відноситься до публичних інституцій. Отже міста повинні тепер власне почати будувати, направляти, перебудовувати свої школи, дороги, каналізацію, і тим подібні публичні роботи і будинки. Конференція обчислила, що американські міста продали сього року бондів (затягнули довгів від населення) на 700 міліонів долярів більше, як минувших років, — найбільша сума, яку колинебудь дістали міста. Вона повинна дати містам можність почати ріжні будови, які запомоглиби безробітним.

Стейтові власти зі своєї сторони не повинні засипляти справи. Вони повинні робити все, що лежить в їх силах, щоби помагати міським властям в їх діяльности, наглядати над їх діяльностю, намовляти їх до рухливости. Зрештою, стейтові власти можуть також починати тепер власне ріжні публичні роботи, як будову стейтових доріг, будову і пересипуванне публичних стейтових будинків, і т. д.

Федеральні власти повинні приспішити федеральні будови, на які уже ухвалено відповідні фонди. Федеральна банкова власть може богато тут помогти своєю великою фінансовою силою. Коли додати до фондів, ухвалених стейтами на нові будови, гроші, ухвалені федеральним конґресом, то вийде величезна сума кількадесять міліонів долярів. Якби конґрес поспішився, то він мігби найти ще більше гроша на ту ціль.

Та найбільшою помочю для безробітних моглаби стати, на думку конференції, будова приватних домів приватними будівельними підприємствами. Злученим Державам не достає тепер кілька міліонів домів, котрих будованне задержано штучно по війні, через штучно піднесені ціни на будівельні матеріяли. На думку сенатового комітету для відбудови краю всі будови, потрібні під теперішню пору, вимагалиб кільканайцять міліонів долярів. Зібравши усі галузи, при тих будовах можнаби заняти понад два міліони робітників. Щоби зарадити лихови в будівельнім промислі, конференція радить стейтовим властям почати слідства над причинами перерви в будованню, а потім старатися довести до зниження цін матеріялів, через котрі будованне домів перервано.

Так виглядають перші ради, які на думку конференції треба почати, щоби запобігти найбільше пекучому безробіттю.

ГРЮКАЮТЬ ДВЕРМИ!

Нова хвиля червоного терору на Україні. — Жорстоке „викачуванне" хлібних запасів. — Відповідь населення. — Заходи Петлюри й Вишиваного.

(Від спеціяльного кореспондента „Свободи").

Троцький колись обмовився „крилатим словом":

— Може бути, що колинебудь ми й підемо. Але на прощанне ми так грюкнемо дверми, що від того цілий світ здрігнеться!

Слова ці вже не раз пригадувалися з ріжних нагод, та досі все показувалося, що то ще не було правдивим „грюканнєм": вони ще не вибиралися з замордованої й окраденої України. На сей раз справа виглядає серіознійше. „Грюканнє" йде по Україні таке, що їх не можна вважати нічим иншим, як останніми передсмертними корчами крівавого упиря-большевизму.

Широка хвиля немилосердного червоного терору котиться тепер по Україні, не минаючи ні старого, ні малого. Україна бачила вже й білий, і червоний терор, але чогось подібного нинішньому вона ще не зазнавала.

Найбільше людських жертв дає покищо Київ. Тут перед кількома тижнями розстріляно мирового суддю Цвіткова, професора колеґії Галагана Данилевського, начальника почтово-телеґрафічної округи Сосновського й учителя Федюка. Згодом викрито було „змову", яка мала на меті допомогти наступаючим на Київ повстанцям; розстріляно голову залізничного комітету Летичіва, робітника-зелізничника Левашіва „та инших", — а скільки їх було, отих „инших", і хто вони — то один Господь святий знає. Нині знов приходить коротка, але красномовна звістка: **„чека" викрила в Київі нову змову; 39 душ розстріляно"...**

Друге місце в лісті большевицьких звірств займають Катеринослав і Катеринославщина. У самім Катеринославі розстріляно членів укр. соц.-дем. партії Миколу Мелешка та Федора Сіденка. **Під час останньої евакуації міста чекисти кинули в Дніпро 95 політичних вязнів, які всі потонули.** „Процес десятьох", який нещодавно там відбувся, також скінчився розстрілом усіх обжалованих, хоч двоє з них, як потім признавались сами судді, були цілком невинні.

На Катеринославщині переведено цілу низку арештів і розстрілів, переважно серед кооператорів та української молоді. В Олександрівську арештовано комітет спілки української молодіжи, причім **розстріляно членів спілки Нападайла, братів Деревіївих та ще кількох студентів — разом сім душ.** Рівночасно заарештовано президію Олександрівської повітової спілки споживчих товариств і раду Олександрівського Союзбанку; всім арештованим закидалась „жовто-блакітна контр-революція", „петлюрівщина" й „український шовінізм", Агронома Семенова за це розстріляно, трьох инших — Явтушевського, Ковбасу й Чучу — засуджено до одного року каторжних робіт у Донецькім басейні, а одному пощастило втекти і сховатись у селян...

Читачу, тобі ще не стає моторошно від перечислення цих невинних жертв большевицьких катів-душогубів? Ну, то я провадитиму далі.

В Одесі викрито „змову", яка стояла в звязку з повстанчими отаманами Кошовим та Заболотним; **заарештовано кілька сот душ, з них частину вже розстріляно, а решту ще чекає розстріл.** У Винниці розстріляно голову комітету укр. соц.-дем. партії Володимира Дудича. **В Катеринодарі розстріляно двох панотців, а 16 засуджено до вязниці на час від 10 до 12 років** — за зносини з козаками-повстанцями. У Майкопі большевики, вигнавши з міста „зелених" повстанців, напали на мирну людність і з нечуваною жорстокістю її катували. **В Криму, в санаторії Червоного Хреста в Лівадії, розстріляно 17 сестер-жалібниць, головного лікаря Кудрина й його дружину, лікаря Левченка, господаря Матвіїва й начальника морської санаторії лікаря Арнольдова.**

Годі! годі! — хочеться крикнути. Та це ще не все. Поруч з терором що до поодиноких осіб переводиться й **масовий терор,** причім винищуються цілі села. На Катеринославщині, Полтавщині й Чернигівщині кінні загони армії Гая приборкують з нечуваною досі жорстокістю голодні розрухи доведених до розпачу селян. **Большевики запалюють село зі всіх боків, а тоді розстрілюють утікаючу людність до ноги...**

Рівночасно з нелюдським винищуваннєм і вилюднюваннєм України большевики жваво захожуються коло її обкрадання. Сами-ж большевики офіціяльно підтверджують, що голод на Україні є, що тут потрібна допомога зовні, бо власних запасів не вистарчає. При „всеукраїнськім Центр. Вик. Комітеті" (ЦИК) навіть утворено спеціяльну комісію під проводом Петровського для допомоги голодуючим місцевостям Степової України. Факт голоду красномовно підтверджується й згаданими вище голодними розрухами, а також численними поодинокими звістками. Досить згадати, що сам Чичерин прохав для України 17 міліонів пудів хліба в американських капіталістів!

Не зважаючи на це, український хліб не дає спати московським комісарам. Так, московське радіо від 10. вересня запевняє, що „Україна може дати 100 міліонів пудів хліба", а „Правда" пише: „неврожай понад Волгою компенсується прегарним (!) урожаєм на Україні". Щоб вибити цей „прегарний" урожай з України, мобілізовано ввесь політичний апарат розміщених на Україні червоноармейських частин і всі військові транспортні засоби. В голодуючих місцевостях Великоросії набираються „добровольці" для „харчової армії" на Україні. Ленінський „продналог" (харчовий податок) вибивається з України з таким завзяттєм, що податкові вдирщики царських часів можуть тільки заздрити.

Поруч з цими загальними заходами вживається й заходів спеціяльних, окремо для певних місцевостей. На Кубані, напр., повно карних загонів, які грабують станиці до нитки. Всі запаси відбираються у козаків немилосердно. В Одесі, вже й без того виснаженій і висмоктаній, було заряджено „тиждень білизни й обуття для червоноармійців"; при цій нагоді комісари повідбирали у людности останні манатки, які ще де завалялися.

Окупанти-насильники можуть так лютувати лише в передчуттю близького кінця. І дійсно, **кінець, видимо, наближається.** З одного боку, прискорює його сама людність. „Бандитські напади" на зібрані большевиками харчові запаси стають усе частійшими; сами большевицькі жерела подають, що **за місяць серпень знищено 6 міліонів пудів хліба й забито до 200 харч. урядників.** „Батько Махно" також орудував далі, сміючись зі всіх большевицьких повідомлень, ніби його забито, поранено, взято в полон; ще недавно він напав коло ст. Сорокопанівка на потяг, скинув його під насип і **розстріляв 40 совітських діячів-комуністів.** Ціла Кубань є в руках „зелених"; вони недавно забили кубанського большевицького диктатора Яна Полуяна та його брата Василя. Сполученне між поодинокими містами є перерване. Ціла Ставропільщина також охоплена повстанням, на чолі якого стоять старшини Кубанського й Терського козачих військ.

На польсько-українськім та на румунсько-українськім кордонах починаються й більш серіозні військові операції. **Тютюник мав взяти Проскурів і Камянець Подільський. Добре узброєні партизанські відділи зявились у районі Тирасполя й Рибниці. Петлюра зі своїм штабом мав виїхати 14. вересня з Тарнова „в невідомім напрямі", очевидно до повстанців. Василь Вишиваний — цей новий конкурент Петлюри — жваво формує військо й також вибирається на Україну.** Большевики зі свого боку завели військовий стан у місцевостях понад румунським кордоном; туди виїхав „сам" Троцький.

Нинішня осінь буде на Україні рішаючою. Хай большевики „грюкають дверми", хай вони в своїй скаженій люті проливають нові сторіки праведної української крови й вивозять з України останнє її добро. Чим дужче вони шаліють, тим яснійше показують, що бояться наступаючої над ними чорної хмари.

17. вересня. **Радянин.**

ВЕЛИКЕ НАРОДНЕ СВЯТО.

(Допись з Вунсакет, Р. Ай.).

Великим і незабутим народним святом, назвали всі присутні, так місцеві, як також замісцеві гості, — віче, яке відбулося в неділю дня 25. вересня в Вунсакет, Р. Ай. Кождий, що інтересуєся нашим народним рухом, тут, на іміґрації, признати мусить, що вунсакетська українська громада, се одна з перших громад в Америці. Тому і народні збори та маніфестаційні віча у нас на дневнім порядку. Заінтересованнє народною справою, у нас так сильне, особливо під теперішню хвилю, коли доля нашої вітчини вирішується перед трибуналом Европи, що нема майже одної неділі, в якій не відбулибся народні сходини. І хоч тих зборів і віч відбулося у нас досить, хоч промовляли на них найзнаменитші місцеві і позамісцеві бесідники, то всі вони уступити мусять, і то під кождим зглядом, тому великому народному святови, яке з таким святочним настроєм, з таким підйомом духа обходила наша українська громада дня 25. вересня с. р. Спитайте, кого хочете, а кождий з одушевленнєм одно вам скаже: „Такого віча ми ще не бачили, такого бесідника як Др. Л. Мишуга, ми ще не чули".

І нині, хоч вже досить пройшло часу від сього віча, то наші нерви ще не успокоїлись і всі ми наче зачаровані ходимо, переживаючи у нашій души ті чудово гарні хвилі з недільного віча. І нам, пишучим отсі стрічки, приходиться дуже тяжко, зібрати наші думки, щоби передати до відома нашому ширшому громадянству все так, як воно справді у нас було.

Далеко ще перед означеним часом, перед другою годиною пополудни, на яку було заповіджене наше віче, найпросторнійша в місті саля, виповнилась по береги свідомими Українцями. На голос вічевого дзвону приїхали до нас гості з Менвіл, Мілвіл, Провіденс, Сентер Фолс, Кромптон, Вайтенсвіл, Блекстон а навіть з далекого Вустер, Месс. Вічевий комітет бажаючи як найвигіднійше примістити своїх гостей, разв-раз доносив крісла та остаточно і крісел забракло, а спізнившіся мусіли заповнити переходи поміж кріслами.

Година друга, галя битком наповнена. В товаристві місцевого пароха о. М. Залітача входить на салю дорогий наш гість Др. Л. Мишуга. Достойного гостя витає місцева українська банда маршом Січових Стрільців. Др. Л. Мишуга займає місце на естраді, гарно прикрашеній прапорами місцевих брацтв і товариств, почім музика інтонує: „Ще не вмерла" і віче зачинаєся.

На естраду входить місцевий парох о. Мирон Залітач і серед загальної тишини гомонить його палке слово овіяне любовю до рідного краю. В короткій пориваючій своїй промові вказав шановний бесідник на обставини, які саме тепер переживає наш нарід, та які неволили нас вдарити у великий вічевий дзвін. Візвавши присутних до витревалости у тій тяжкій боротьбі з нашим відвічним ворогом-Ляхом, сердечними і горячими словами привитав о. Залітач дорогого гостя Д-ра Л. Мишуґу і отворив віче..

Ще не вспів о. М. Залітач докінчити привітних слів, як наraз моментально піднеслися всі з своїх місць, а стіни салі задрожали від грімких і довготріваючих оплесків. Сердечна овація для репрезентанта нашого правительства тревала кілька хвиль. До президії віча покликано гр. Стефана Ґурбеля яко предсідателя, і Йосифа Липського та Гната Тепера яко секретарів.

Подякувавши за вибір і честь предсідатель відчитав програму віча і уділив голосу нашому дорогому гостеви, представникови нашого правительства Д-ру Л. Мишузі. І знова посипались оплески, знова з тисячий уст зібраного народа пронеслось грімке: славно!

Очи всіх звернулись на естраду, відки гляділа на зібраних молода, струнка і над виraз симпатична стать Д-ра Л. Мишуґи. На молодім його лици, тиф і злидні, перебуті в часі визвольної боротьби нашого народа, в яких Др. Л. Мишуґа брав живу участь, полишили свої сліди — та очи його все ще горять молодечим запалом і завзяттєм. На салі стало нараз так тихо, що було чути віддих схвильованих грудий.

Тихо, спокійно і безпретенсіонально почав свою промову Др. Мишуґа тим, що зложив зібраним щирий привіт від рідної земліци, рідних хат, братів і сестер, а також від нашого правительства. І вже від сих щирих та ревних слів достойного бесідника, покрились лиця зібраних вічевиків бриляíтами сліз. Від кривди, болю і терпіння наших рідних братів щеміли наші серця, котилися гіркі сльози — а бесідник говорив дальше. Не говорив, а прямо малював яркими красками визвольну боротьбу нашого народа від найдавнійших часів. І перед нашими очима пересувались ще живі в нашій памяти картини: кровавих виборів наших послів до парляменту і сойму, труп Каганця і Коцка, рільничі страйки, замиканнє наших шкіл, будованнє костюлків, кольонізація нашої батьківщини мазурами, та се невпинне змаганнє Ляха-Татарина на знищенне нашого національного культурного дорібку. То знова пересувались перед нашими очима гарні картини неустрашимого змагання нашого народу до самостійного незалежного державного життя. Ми бачили як виростали тяжкою працею будовані на нашій землі школи, просвітні і економічні інституції, як орґанізувались наші Січи і Соколи. А вислід сеї праці, се пропамятний день 1-го падолиста 1918 року, в якім український нарід проголосив независимість своєї держави. І ся независима українська держава, се рідна дитина українського народу — життя якої нарід наш боронити буде до послідного віддиху.

Годі переказати, хочби в скороченню, те все, що говорив в своїй двогодинній промові наш достойний бесідник. Годі переповісти сі враження, яких дізнав кождий з нас, слухаючи того нашого бесідника. Слухаючи щирих слів Д-ра Мишуґи, мається часами враженнє, що чуєш тихий весняний легіт наших піль, то гуркіт грому, що несеться з наших Карпат, то знова до шпіку-костий проймаючий голос зза могил Стрільців наших. Словом, Др. Мишуґа говорить з серця, трафляє до сердець і пориває з собою серця.

Захоплені такою промовою, участники віча, зголошувались один по другім до слова і ставляючи питання, просили о виясненння в ріжних справах. Одні хотіли знати, яке є становиско галицького правительства до Великої України; другі, яке становиско тогож правительства до от. Петлюри; а ще инші, які відносини до большевиків, та вкінци, як ставиться місія до федерації. На всі питання давав Др. Мишуґа довгі і вичерпуючі відповіди та вдоволяючі пояснення. А що воно так справді було, то видно з того, що по виясненню Д-ра Мишуґи, дотеперішні приклонники большевизму вирікались своїх симпатій до них, а члени Федерації, що досіль трималися осторонь і з резервою, зєдинились разом і приобіцяли щире поперте правительства Петрушевича через масове закупленнє бондів національної оборони.

Перший до слова зголосився знаний зі свого щирого патріотизму гром. Д. Ремінник. В своїй гарній і річевій промові вказав шановний бесідник на те, як то у нас на іміґрації богато є таких людей, що то для гонорів і почестей удають великих патріотів, а скоро лише позбавлені зістануть гонору і патріотизм свій треба ділом показати, то тоді в своїй фальшивій амбіції а ще більше задля брудної скупости утікають і ховаються. На таких пустословних патріотів найліпше лікарство товариський бойкот і погорда. В дальшій своїй промові признає отверто гр. Ремінник, що до приїзду Д-ра Мишуґи до нас, він, читаючи всілякі ніби українські часописи, не мав ясно виробленого погляду на справу позички нашого правительства. В своїй непевности звернувся він до партійного свого товариша о пораду. Та товариш, місто пояснити, дав виминаючу а властиво відраджуючу відповідь. Однак тепер по виясненнях Д-ра Мишуґи, він пізнає і осуджує патріотизм тих мудрагелів, і не лише, що сам закуплює бонд, але ще й всіх инших взиває до щирого підпертя позички нашого галицького правительства. Щирі і сердечні слова гр. Д. Ремінника переконали не одного по чім цінити треба патріотизм наших громадян.

Відтак прийшов до слова заслужений в місцевій громаді Д. Михайло Натарин і в палких своїх словах виказав підпольну і на скрізь хрунівську роботу наших американських большевиків, що своєю киринею, гірше Ляха, свою неньку розпинають і помагають жидівським наймитам з рідної матери полатану сорочку здіймати... Бесідник каже, що він купуючи бонд, дає гроші не на се, щоби йому звертати, а на се, щоби рідний край з ляцької неволі визволяти. І на сю борбу він готов не лише весь свій маєток віддати, але коли треба буде, то й життє своє принести в обороні своєї вітчини. Грімкі оплески були нагородою гар-

ної промови шановного бесідника.

По сім відчитано резолюції, які одноголосно ухвалено і слідуючого дня в англійськім перекладі вислано телеграфічно до президента В. Гардінга і секретаря Гюза.

По відчитанню резолюцій, поставив знаний в цілій околиці патріот д. А. Швець додаткову **резолюцію, в якій з погордою пятнуеся хрунівську роботу редактора „Народної Волі" панича Бориска,** що своїми ідіотичними статтями помагає Польщі кувати кайдани на наш нарід, та взиваеся членів Українського Робітничого Союза положити конець непочитальній роботі авироднілого редактора, що своею мазанию приносить ганьбу всім членам Українського Робітничого Союза.

Другу додаткову резолюцію поставив гром. Стефан Ґурбель, в якій взиваеся бувший Український Народний Комітет в Ню Йорку, щоби гроші зібрані з українського дня вислати як найскорше до старого краю на що й були вони призначені і зложені.

Обі резолюції одноголосно ухвалено. Прегарну, до глибини душі, зворушуючу хвилю переживали участники віча, коли для вшановання памяти поляглих у бою, за рідний край, Січових Стрільців, місцева українська банда відограла сумний похоронний марш, який присутні, з повною пошаною, стоячи вислухали. Сумні акорди похоронного маршу продирались до найбільш затвердiлих сердець і по салі пронеслось сумне хлипанне-риданне.

Ще раз забрав слово наш дорогий гість, щоби подякувати зібраним і банді за гостинне принятте. Ще раз пронеслись щирі його слова. Ще раз загреміли оплески івіче добігало кінця.

Предсідатель віча гром. Стефан Ґурбель короткою промовою подякував дорогому гостеви за ласкаве прибутте до нас, та за щирі і сердечні слова, які на давго останутъ в памяти нашої громади, а також подякував й зібраним численно вічевикам, що своєю громадною присутностю причинилися до звеличення нашого свята. По сім предсідатель замкнув віче а участники відспівали „Ще не вмерла! Та хоч покінчилось віче, то зібраний нарід нерадо розходився. Всі тиснулись до естради, до Д-ра Л. Мишуґи, витались з ним, випитували відки він, та коли знова до нас прибуде. Не було кінця розмовам і запитам і щоби вдоволити всіх Др. Мишуґа обіцяв прийти ще до місцевої читальні, де до пізної пори розказував всім, пережиті події в рідним краю, за час девятьмісячної визвольної борби нашого народа. Коби не зближався робочий день, то певно прийшлобся було пересидіти цілу нічку. Слухали і не наслухались...

Яке вражінне зробила на присутних промова Д-ра Мишуґи, нехай послужить факт, що у нас тілько тепер мови, що про віче. Питаєш чоловіків, почуєш: „а такого чоловіка я ще не бачив"; питаєш жінок, скажуть: „а то раз щиро говорить!" питаєш дітей, а спитають тебе: „а коли той добрий пан ще до нас приїде?" Та се лиш тільки моральна користь з приїзду Д-ра Мишуґи до нас, більша однак ще користь для нашого правительства, для якого **закуплено бондів за два і пів тисяча долярів!** Місцевий комітет, в склад якого входять гром. Йосиф Липський, Яким Шаравара і Андрій Сусла докладають всіх сил і старань, щоби конечно зібрати повних три тисячі. А що наші комітетовці завзяті і енерґічні козарлюги, то треба надіятись, що вони щасливо осягнуть свій замір.

І ніде правди діти, коли позичка національної оборони удасться, в що ми ні на хвилю не сумніваемося, то у великій мірі буде заслуга Д-ра Л. Мишуґи, що своїм творчим словом прояснює дотеперішну душну атмосферу, ломить зневіру і оспалість та вносить нового живого духа в наше народне життє, тут, на імiґрації. Ще лиш троха праці, а американська Україна відродиться до нового красшого життя. А такий сукцес буде найкрасшою заплатою за тяжку працу Д-ра Мишуґи.

Йосиф Липський і
Гнат Тепер,
секретарі віча.

ДОПИСІ

МІЛВОКІ, ВІС.

Письмо до Ліґи Народів.

Дня 11. вересня б. р. відбулася тут маленька нарада в справі вислання протестаційної телеґрами до Женеви. Ухвалено вислати до Ліґи Народів лист з підписами членів тутешної української громади і зараз місцевий парох прочитав зладжене ним письмо, в котрім було сказано, що ми, Українці з Мілвокі, бажаємо, аби Ліґа Народів приказала Полякам забратися з галицької землі, і що ми бажаємо мати всі українські землі свобідні від Ляхо-Татарів, як рівнож від Лейбових „таваришів".

По залагодженню сеї справи ухвалено скликати на день 25. вересня б. р. віче в справі Української Народної Позички.

Отже видко, що і мілвоцькі Українці не сплять, але розпочали роботу для справ України.

Більше ніж 120 осіб підписали власноручно свої імена й назвиска із заявою, що вони бажають свобідної Галичини. Окрім того присутні зложили гроші на покриттє коштів висилки телеґрами. Сю телеґраму вислалося таки тогосамого дня. (Зміст сеї телеґрами був уже оголошений в „Свободі". — Редакція).

Гнат Брензей,
член 47. від. У. Н. С.

—o—

ҐЛЕСТОНБУРИ, КОНН.

З народної роботи в нашій місцевости.

В неділю, 18. вересня б. р., відбулися в нас народні збори. Насамперед вибрано комітет в справі державної позички Галицької Републики і ухвалено купувати бонди, випущені нашим галицьким правительством, а відтак ухвалено вислати до Ліґи Народів у Женеві протестуючу телеґраму.

Збори відкрив п. Лука Сидорак, котрий горячими словами заохочував усіх присутних до підпису бондів. Він згадав про наш рідний край, який під сю хвилю знаходиться в страшнім ляцькім ярмі, де наші старенькі родичі, браття і сестри терплять невиносимі муки і неволю від тих ляцьких розбишак. Відтак говорив про ті бідні сироти, котрі стратили своїх батьків у війні з лютим наїзником, а тепер ходять нужденні, обдерті, голодні, босі і з заплаканими очима. Многі з тих нещасних сиріт уже злучилися зі своїми вітцями і вони вже більше не будуть витягати до нас своїх рученят з просьбою о поміч. Їм уже нашої помочі непотрібно... „Але — говорив п. Сидорак — тим українським недобиткам, котрі ще остались при життю, ми мусимо подати помічну руку; мусимо вирвати їх з ляцького пекла! Найліпша наша поміч — се купно українського Бонду Свободу, бо ті бонди будуть тими наґаями, якими український нарід прожене ляцьких зайдів зі своеї рідної землі. Котрий американський Українець не купить свого народного бонду, сей є хрунь і зрадник нашої держави".

Потім забрав голос п. Петро Смик, котрий говорив про нашу інтеліґенцію, яка працює на чужині для нашого добра, і про те військо, яке знаходиться в чужій державі й ожидає означеного часу та дивиться в сторону свого рідного краю, де ворог господарить. Говорив також про тих студентів, котрі, хотяй на чужині, в голоді і холоді животіють, не покидають своєї науки і вчаться, щоби в як найскоршім часі стати на поміч своїй державі.

Після того наші щирі і вірні Українці почали купувати бонди. Та не всі присутні були одного духа. Знайшлося між нами кілька хрунів і перекінчиків. Вони не хотіли підписатися на бонд, але поспускали очи в долину і дивились на підлогу, мовби чогось гляділи. Та нічого не знайшли, бо підлога на гали була чисто позамітана.

Оден наш чоловік заговорив до такого „товариша", що стояв за порогом галі: „Приступи, брате, до підпису бонду". А він йому відповів: „Я сам знаю писати... Я так пішлю гроші на бонд, що ніхто не буде сего знати ані видіти". Чесний се чоловік, щирий Українець, та ще й дотого є відділовим предсідателем в нашій місцевости. Але — як бачите — бонду не купив, бо... він сам уміє писати...

Дорогі Браття! Не слухаймо того сміття, тих хруників, тих зрадників нашої держави, тих глупих голов, котрі балакають, що то надармо, що то всьо пропаде. Ми їх не слухаймо, але станьмо як оден муж і розкупім бонди, бо то наш обовязок теперішної хвилі. Підтримаймо наш уряд Петрушевича до останної хвилі, а тоді ми станемо вірними та щирими синами нашого краю і тоді цілий світ буде з нами числитися так, як числиться тепер з иншими культурними народами.

Збори закінчено відспіванем гимну „Ще не вмерла Україна".

Громадянин.

—o—

КОГОС, Н. Й.

Письмо від Українського Горожанського Комітету в Тернополі.

Від п. Данила Зальопаного з Когос, Н. Й., ми одержали ось таке письмо з просьбою о поміщенне:

Ч. 14.

Тернопіль, 19. липня 1921.

До Славного „Українського Ратункового Комітету" в Когос, Н. Й.

Український Горожанський Комітет в Тернополі одержав від „Укр. Товариства Тернопільщина" в Нюарку, Н. Дж., через Земельний Банк Гіпотечний у Львові квоту 50 долярів і від „Укр. Ратункового Комітету" в Когос, Н. Й., квоту 20 долярів, з призначеннем сих квот для тернопільського повіту. Квоти сі, які в польських марках становлять суму 58.000, розділила Запомогова Секція У. Г. К. в Тернополі між найбільше потребуючих безробітних зелізничників і зльокавтованих урядників та на удержанне „Дешевої Кухні" У. Г. К., як се виказано в долученім розрахунку, якого оригінал пересилається рівночасно до „Укр. Товариства Тернопільщина" в Нюарку, а відпис сего до „Укр. Ратункового Комітету" в Когос.

Супроти сего, що „Дешева Кухня" прохарчовує голодуючих біженців з Великої України і тутешних бідуючих Українців та тим способом сповняє велике, а рівночасно — супроти страшної дорожні і супроти того, що її істнованне опирається лише на малих, принагідних жертвах — важке горожанське діло, по сій причині Запомогова Секція поручає її істнованне, як також життєбуттє зльокавтованих службовиків ласкавій памяти жертволюбивих Земляків.

Український Горожанський Комітет Тернопільщини складає отсим сердечну подяку своїм Землякам, котрі в далекій, вільній країні памятають про своїх найблизших братів Тернопільщини, яка найбільше потерпіла у воєнній світовій хуртовині. Ся память рідних братів американської землі додасть всім потерпівшим і голодним Тернопільщини гарту і видержання.

Ожидаючи дальшої помочі, щоб неодній людині, яка потерпіла в сій воєнній хуртовині, обтерти слезу Вашою допомогою, шле Запомогова Секція Українського Горожанського Комітету в Тернополі, зложена з сих членів: голови д-ра Степана Бриковича, секретаря Осипа Котецького, Антоніни Конрадової, Пантелеймона Чубатого, Василя Дрогобицького, Давиденка і Тиравського, щирий привіт Землякам американської землі.

ЗА ЗАПОМОГОВУ СЕКЦІЮ УКРАЇНСЬКОГО ГОРОЖАНСЬКОГО КОМІТЕТУ В ТЕРНОПОЛІ:

Др. Степан Брикович, голова
Осип Котецький, секретар.
Др. Чикалюк, голова У. Г. К.
(Печать: **Укр. Горожанський Комітет для підмоги полонених і інтернованих).**

У долученім розрахунку, якого ізза недостачі місця не поміщуємо в цілости, є наведені дати одержання обох висше згаданих грошевих посилок, а відтак імена й назвиска 33 осіб, їх характер службовий (заняттє) і квота, якою кожда з тих осіб зістала обдарована. Загальна сума розділених запомог виносить 41.000 марок польських. На Дешеву Кухню для біженців з України при У. Г. К. видано 15.000 мп., а залишено для підмоги в наглих случаях 2.000 мп.; отже разом 58.000 марок польських.

—o—

ЛІТЛ ФОЛС, Н. Й.

Віче в справі Позички Свободи.

В нашій малій місцевости, Літл Фолс, відбулися збори в справі Позички Свободи. Два тижні перед зборами наш місцевий священик, о. Склепкович, заголосив в церкві, що збори відбудуться дня 18. вересня, зараз по Вечірні, в гали п. Смеречинського. І дійсно, всі як один наші Українці зійшлися.

Віче отворив п. Ілія Коніковии піснею „Ми Гайдамаки". Зараз по відспіванню тої пісні вибрано одноголосно на предсідателя віча п. Василя Опацького. Предсідатель віча покликав на секретаря п. Ф. Скибінського, а на касієра п. Василя Стасишина. Відтак п. Опацький покликав о. Склепковича на бесідника. Сей бесідник в своїй палкій промові згадав за наш нещасний український нарід, котрий терпить страшні муки під ляцькими наґайками. Свою дво-годинну мову закінчив о. Склепкович отсими словами: „Думаю, що в Літл Фолс не буде ані одного Українця, котрий би не купив Бонду Свободи".

Другим бесідником був п. Василь Лисогір з Ютіки, котрий у короткій мові заохочував Українців до купування бондів.

По сім тутешні Українці ухвалили, щоби зараз вислати протест до Ліґи Народів. Сей протест написав о. Склепкович і його сейчас вислано на відповідну адресу.

Мушу тут згадати, що наші Українці ніколи не є позаду. На оборону Галичини вони зложили 750 долярів і вислали по два меморіяли до свого конґресмена і до свого сенатора. І тепер уже зложили досить відповідну суму. Не подаю скілько, бо хочу вислати спис всіх Українців, кілько і за кілько хто купив, а заразом цілу суму. Думаю, що наші місцеві Українці не повстидаються перед другими місцевостями. Видно було вже на початку, що тутешні громадяни є гайдамацького духа, бо оден наперед другого кричав: „Чекай! Я вперед даю 50 долярів!" А другий: „Я є ліпший Гайдамака! Я даю 100 долярів!" Хоть нас тут мало є, але всі як один тримаємось одної дороги.

Віче відбулося спокійно, бо — правду сказати — в нас нема таких „добродіїв", що то чужими фабриками ділються. Було їх колись кілька, та здається, що поїхали на лоно Лейби Троцького... Ми сподівалися тих гостий з других місцевостий, але вони певно васпали...

На тім нашім вічу були Українці з Геркімер і з Ютіки.

По скінченню віча відспівано гуртом гимни „Не пора" і „Вже воскресла Україна", а після того всі спокійно розійшлися домів.

Місцевий Українець.

СЕНТІМЕНТИ А ДІЙСНІСТЬ.

(Кореспонденція „Свободи" з Европи).

Під таким наголовком приносить „Тидзєнь Польскі" (ч. 35) статтю знаменитого польського вченого, професора Бодуена де Куртене, члена Петербурської Академії Наук. Отсей професор-ювілят здавна визначався справді поступовими думками і був білим круком серед польського шовіністичного гайвороння.

І отся його найновіща статтья на стільки оріґінальна і так дуже відбиває від загального типу польської публіцистики, що ми раді поділитися з нашими читачами хоть деякими виїмками з неї.

Ось вони:

„Здається мені, що деякі держави, зроджені із світового злочину, носять у собі зароди розкладу і що тривалість їх дуже сумнівна.

Дійсно. Те, що тепер сфабриковано, опирається на централістичних стремлїннях, на неувзглядненню національних прав і економічних інтересів, а з другого боку на сіянню і безнастанному продукованню міждержавної і міжнародної ненависти.

Ані Чехословаччина, ані Югославія, ні Італія, ні страшно обкроєна Австрія, ні пошматована Угорщина, ні Ромунія, Болгарія, ні навіть **деякі инші** держави (читай: Польща! Ред.) в тій формі, яку вони дістали з ласки Бога й антанти, не мають задатків тривалости і до якоїсь міри являються „державами сезоновими".

Середна Европа, а може навіть ціла Европа — на скільки вона не покотиться у пропасть варварства й одичіння, — мусить бути перебудована в напрямі від і доосереднім.

Так приміром Чехословаччина мусить розлетітися на кілька окремих частин. Так само й Югославія і взагалі всі инші централістичні держави(отже й Польща! Ред.) захланні й імперіялістичні. Бо як ні, то в їх нутрі заєдно буде тліти іскра домашної й недомашної війни, в тій, чи другій формі, хоч вони на зверх ніби то й суцільні.

А що Польща знаходиться так само на землі, а не на Марсі і не на місяцю, то і їй, як не нині, то завтра, прийдеться перебути такий самий процес децентралізації та автономізації.

Річ ясна, що **землі спірні** (східна Галичина, Волинь і т. д. Ред.), котрі спричинюють тільки клопоту, псують стільки крови і мимовільно роблять стільки шкоди, тим, що посягають по них своєю рукою, **стануться окремими автономними політичними одиницями".**

Таку лекцію читає польським шовіністам найславнійший професор польський. Але нам здається, що авдиторія, якій він береться викладати, на стільки зіпсута всілякими лжеучителями в роді Ґломбіньских і Строньских, що шкода його золотих слів. Вони падуть як бісери поміж безроги.

VERAX.

Певна річ, що з Поляків навіть найбільше ліберальні не погодяться з тим, що Галичина, Волинь, Холмщина, Полісє, Білорусь не хотять мати нічого спільного з Польщею. Їх переконає аж довершений факт.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА"

ТИЖНЕВИК „ВОЛЯ УКРАЇНИ"

Вийшло 3—5 чч. віденського українського тижневика „Воля України". Зміст: **А. В.:** Держава чи факторія. **Іп. Бочковський:** Масарик про Україну. **Володимир Кедровський:** Власть тьми. **К. Волинський:** Як довго. **П.:** Війна з вітряками. **В. С.:** До уваги нашим емігрантам. **К. Лаврінович:** Боротьба за право. **Н. Н.:** В країні смутку і жалоби. **Н.:** Ще про Болбочановщину. **Евг. Коновалець:** З споминів. **С-кий:** Подвійна бухгальтерія (з приводу листа В. Винниченка до Вперeду). **Кл. Поліщук:** Вірші. **В. Диканський:** Індик (оповідання). **С.:** Невдача Шерльока Гольмеса. (Малий фейлетон). **К. У. М.:** Отвертий лист до редакції Українського Прапору. **О. К.:** Жіночий конгрес у Відні. **Запорожець Андрій:** Вірші. **Ж. Леметр:** Царі (роман). Портрети. Малюнки. Карікатури. Хроніка. Огляд преси і т. ин. Ціна числа 10 цнт. Продаж в книгарні Наукового Товариства ім. Т. Шевченка у Львові. Пробне число висилається безплатно.

Адреса:
RED. "WOLA", Wochenschrift, Linke Wienzeile 40, Wien VI., Austria

СЕЛЯНИ В РОСІЇ НАЗИВАЮТЬ БОЛЬШЕВИЦЬКИЙ РАЙ — ДІЯВОЛЬСЬКИМ РАЄМ.

Большевицька ґазета „Беднота" пише, що селяни повертаються до поганських вірувань; творять собі божків з дерева, каміння; надають їм дивні назви; ставлять їх у лісах; та приносять жертви новим богам. По деяких селах селяни користують ся чорною маґією, щоби одночасно ублагати Христа і діявола, викопують з труни небіжчика, який вмер без останнього миропомазання, топлять з нього свічки, які засвічують з відповідними відправами у церкві. Така свічка повинна бути найкращим засобом проти холери та чуми.

Всюди на дні сих забобонів таїться ненависть до комуністів, яких вважають за чортів. В околицях Саратова селяни приписують посуху збудованій в полі радіостації. „Сей залізний дрючок, казали селяни, се комуністичний батіг, який загрожує помстою небу, коли воно пішле дощі". Селяни зруйнували сю радіостацію.

Навіть продукти, які іноді, роздають комуністи, не викликають до себе довіря. Комісар Криницький пише що в селах над Волгою селяни не хочуть брати збіжа на засів, та кажуть, що діявол хоче спокусити їх сим. „Розписка про одержанне збіжа, на їх думку, є відписанием душі антихристови. Криницький кінчить своє справозданнє заявою про те, що селяни називають всі комуністичні порядки діявольським раєм.

ВІД АДМІН. „СВОБОДИ".

М. Х. Ватервліт, Конн. — Посуджуваннє когось поіменно публично в часописи о наджиття грошеві або другі нечесні злочини, без попереднього справдження чину правними властями, може спричинити для кождої часописи немилі наслідки процесові, коли окажесь, що подані закиди не мають достаточних доказів. Коли про певний злочин власть поліційна зістала повідомлена, тоді можна про це подати публично, але і в сім случаю, треба постаратися о афідевіт. Тому всякі непевної правди письма в таких справах від анонімних дописувателів ідуть до коша.

Шлюбне повідомлення.

МИКОЛА ЄРЕМІЙЧУК І КАЛИНА ЛУЧАК

мають честь повідомити своїх приятелів і знакомих о своїм вінчанню, яке відбулося в Торонто, Канада, дня 29-го вересня 1921 р.

РУХ У ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

ПАСЕЙК, Н. ДЖ. Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 232, повідомляє, що надзвичайний мітінґ відбудеться о 4-тій годині пополудни в неділю, 9. жовтня, в мешканню секретаря відділу під ч. 76 Sherman St., Passaic, N. J. На порядку нарад є дуже важні справи, недокінчені з минувших зборів. Кождий член має явитися на означений час, а урядники скорше. Неявившийся член заплатить кару $1.00, а урядник $2.00. — М. Припхан, секр.

ЮНҐСТАВН, О. Бр. св. Івана Хрестителя, від. 230, повідомляє, що надзвичайний мітінґ відбудеться о 2-гій годині пополудни в неділю, 9. жовтня, в литовській гали під ч. 628 Френклин Аве. Проситься членів, аби явилися на звичайний час, бо є важні справи до полагодження. Неявившийся член заплатить кару 25 цнт., а урядник 50 ц. —Ю. Присташ, предс.; І. Гармич, секр.

ВУНСОКЕТ, Р. АЙ. Тов. „Вільна Україна", від. 116, подає до відома, що триквартальний мітінґ відбудеться в неділю, 9. жовтня, в Лайсіюм Гол, 16 Мейн стр. На порядку нарад буде звіт з триквартального діловодства. Котрий член на той мітінґ не явиться, буде виключений з товариства і з У. Н. Союза. — С. Лемішка, прідс.; Т. Каськів, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. Тов. „Єдність", від. 153, повідомляє, що звичайний мітінґ відбудеться о 2-гій годині пополудни в неділю, 9. жовтня, в гали звичайній, під ч. 1013 Норт 3-та ул. На порядку нарад є важні справи до полагодження, а по мітінгу лекції. Неявившийся член заплатить кару 25 цнт., а урядник 50 цнт. — Т. Сорока, предс.; С. Гвіздь, секр.

ВІД ЗАРЯДУ КНИГАРНІ У. Н. СОЮЗА В НЮ ЙОРКУ.

В книгарни У. Н. Союза в Ню Йорку є не лиш всі книжки, що були в книгарни „Свободи", але є ще й велике число таких книжок, яких в книгарни „Свободи" зовсім не було. Тих книжок нема поданих і в катальоґу книгарні „Свободи".

Та богато людий має у себе катальоґ книжок книгарні „Свободи". Тим людям подаємо понисше спис книжок, яких в катальоґу „Свободи" нема, але вони є в книгарні У. Н. Союза в Ню Йорку, і їх можна замовляти враз з книжками, що є в катальоґу книгарні Свободи.

Ось ті книжки:

Батьківщина й инші опов., Ів. Франка. — Ціна ... 25
Біля машини, оповіданнє, В. Винниченка. — Ціна ... 10
Брати Моуглі, опов. з життя дитини між звірями, Р. Кіплінга (переклав Ю. Сірий). — Ціна ... $1.00
Варвара Убрик, оповіданнє з життя в монастирах. — Ціна ... 40
Варіят з 1906 року. — **2. Вірш.** — **3. Між бурливими филями**, драма на 4. дії, В. В. Бабієнка. — Ціна ... 35
Великий сонник. — Ціна ... 40
В Тумані, оповіданнє, Л. Андреєва. — Ціна ... 20
Голод, оповіданнє, В Винниченка. — Ціна ... 5
Гумор і Сатира. — Ціна ... 25
Дарвінізм Еміля Ферріера (переклад з франц.). — Ціна ... 80
Два мужі. — **Одна жінка**, оповіданнє Е. Золі (переклав Ом. Ревюк). — Ціна ... 20
Дві могилі, оповідання з сибірського життя, І. Королевського. — Ціна ... 10
Для домашнього огнища, повість, Ів. Франка. — Ціна ... 85
Домашна кухня, або Як варити і печи, Леонтини Лучаківської. — Ціна ... 75
Еволюція в образках Д. Гирда. — Ціна ... $1.25
Евстахій, повість з перших віків християнства, Христа фон Шмід. — Ціна ... 30
Єлисавета, мучениця на царськім престолі, з німецького переклав М. П. Б. Ясенівський. — Ціна ... 60
Житє і наука грецького фільозофа Сократа з вступним додатком огляду історії фільозофії, М. Загірні — Ціна ... 25
Житепись чорта М. Шустакевича. — Ціна ... 15
Записна книжка, оповідання, В. Винниченка. — Ціна ... 5
Збірка оповідань для української молодіжи. — Ціна ... 40
Звідки взялася і що значать назва „Русь" і „Україна" др. Л. Цегельського. — Ціна ... 30
З журбою радість обнялась, збірка віршів, О. Олеся. — Ціна ... 80
Ілюстрована свята інквізиція, страшна смерть за віру в Бога. — Ціна ... 50
Ілюстроване українське письменство в житеписах др. М. Пачовського. — Ціна ... 35
Індустріяльний юніонізм Даниїла де Леон і **Промова** В. Дебса. — Ціна ... 25
Історія боротьби віри з наукою Дж. Дрепера (переклав з анґл. М. Павлик). — Ціна ... $1.50
Історія Московщини до Петра Великого. — Ціна ... 40
Історія о золотокрилім лицарю. — Ціна ... 10
Історія паризької комуни. — Ціна ... 15
Каменярі, журнал студентського кружка за рік 1919. — Ціна ... $1.00
Карл Маркс, його життє і наука, Еміля Гекера. — Ціна ... 15
Коли зійшло сонце, оповіданнє з 2.000 року, П. Крата. — Ціна ... 30
Контрасти, нарис, В. Винниченка. — Ціна ... 10
Короткий виклад політичної економії А. Богданова (перевів М. Д.). — Ціна ... $2.50
Короткий огляд українського письменства від 11-го до 18-го століття, Ост. Макарушки. — Ціна ... 30
Кровавий шлях (Шерльок Гольмс) в 2-ох частях, К. Дойля. — Ціна ... 60
Кузь та Грицунь, оповіданнє, В. Винниченка. — Ціна ... 8
Латачки, оповіданнє, Володимира Б. — Ціна ... 25
Лубенський Монастир, веселі оповідання, О. Прокопупія. — Ціна ... 10
Маруся, повість, Гр. Кв. Основяненка. — Ціна ... 30
Методична ґраматика Укр. мови В. Коцовського і І. Огоновського. — Ціна ... 40
Молодий вік, оповідання для молодіжи Кн. 1. — Ціна ... 40
На зелених горах, збірка поезій, О. Олеся. — Ціна ... 20
Наречена, оповіданнє, Ґеоргія Г. Чулкова. — Ціна ... 15
Народ а національність, популярно-наукова розвідка, др. Стефана Грибиневецького. — Ціна ... 10
Народні казки ч. 1. — Ціна ... 20
Народні казки ч. 2. — Ціна ... 20
Начерк стилістики, поетики і реторики др. Конст. Лучаковського. Ціна ... 40
Наша рідна мова, Ґеоґрафія України і характер Українця, Поляка, і Москаля. Написав проф. М. Возняк. — Ціна ... 10
Незвичайні дива природи А. П. Нечаєва. — Ціна ... 20
Не піддавайся біді, оповіданнє з селянського життя, Др. А. Чайковського. — Ціна ... 25
Нетри А. Синклера, в оправі. — Ціна $1.50
Нічого не було, оповіданнє, А. Каменського. — Ціна ... 15
Незвичайні пригоди Матія Сандорфа, повість в 2-ох томах, Ю. Верного. — Ціна ... $2.80
Не любо — не слухай, брехать не мішай Т. Безшляха. — Ціна ... 20
Новелі, К. І. Юрія Сірого. — Ціна ... 70
Новітна суспільність і церква Др. Т. Бартошека (переклад М. Павлика). — Ціна ... 30
Оповідання про заздрих богів Мих. Драгоманова. — Ціна ... 15
Оригінальний чоловік і инші оповідання. — Ціна ... 20
Орлеанська дівчина, історичне оповіданнє про франц. героїну Іванну д'Арк. — Ціна ... 20
Папа чи Христос Ілії М. Глови. Ціна ... 65
Перекази старинного світа др. Ів. Доминчука. — Ціна ... 35
Північний Бігун колискою народів Евгена Славича. — Ціна ... 15
Плаваючій остров. — Ціна ... 10
Подорож до місяця Ю. Верного. Ціна ... 40
Поезії О. Олеся. — Ціна ... 80
Попадя в Зільниця, гум. істор. оповіданнє в передодня революції, О. Прокопупія. — Ціна ... 15
Початок родини, приватної власности і Держави Ф. Енґельса. — Ціна ... 75
Пекельне подвоєнє Бога на землі або Бог на Революції, гумористична повість. П. Крата. — Ціна ... 25
Про жінечу неволю в історичнім розвою Мих. Ганкевича. — Ціна ... 35
Про світ Божий, бесіди по природознавству, Юр. Сірого. — Ціна ... 40
Революція в Росії (від 1861 року до найновіщих часів). Т. Ф-в. — Ціна ... 15
Ревун, сатира, Ос. Маковея. — Ціна ... 25
Рідна школа читанка перша, Спиридона Черкасенка. — Ціна ... 30
Рідна Школа, читанка трета, Спиридона Черкасенка. — Ціна ... 60
Рінальдо Рінальдіні, страшний проводир розбійників, романтичне оповіданнє з минулого століття. — Ціна ... 25
Робінзон Крузо з образками. — Ціна $1.00
Робітничі пісні. Зібрав В. Головацький. — Ціна ... 25
Розбишаки в паломничій одіжи, оповіданнє для народу. — Ціна ... 10
Розвій поглядів на вселенну А. Діксона Вайта. — Ціна ... 40
Смерть Довбуша, поема, Л. Лотоцького. — Ціна ... 15
Смерть за правду, оповіданнє про Ів. Гуса, В. Доманицького. — Ціна ... 10
Соціялізм а релігія Д. Бориска. — Ціна ... 15
Спочинь мій дух і инші оповідання — Ціна ... 15
Страшні тайни монастирських мурів. — Ціна ... 75
Страшний монарх Распутин або Тайни царського двора. — Ціна ... 50
Таємниця Америки або огляд американської культури зперед Христофа Колюмба. — Ціна ... 15
Тарас Шевченко, в столітні роковини. — Ціна ... 20
Твори, поезії в 2-ох томах, С. Черкасенка. — Ціна ... $2.00
Траґедія галицької України Осипа Меґнса. — Ціна ... $1.00
Тропарик або Підручник церковного співу. — Ціна ... 30
У Заграві слави, події з життя укр. князів Олега й Ігоря і княгині Ольги. — Ціна ... 10
Унія з Римом Я. Н. Крата. — Ціна ... 30
Хрунь і Чорт В. Будзиновського. — Ціна ... 15
Цариця і весталька або Живцем замурована, історія з часів переслідування християн за панування римського цісаря Нерона. — Ціна ... 25
Цьвіт і душа й инші оповідання. — Ціна ... 15
Чому попи не женяться? — Ціна ... 15
Чорноморці в неволі й инші оповідання. — Ціна ... 30
Чужиною, збірка поезій, О. Олеся. — Ціна ... 60
Що сталося з Рудольфом, або трагедія на замку Маєрлінґ. — Ціна ... 60
Що чути тепер в ріднім краю або Україна без хлопа і пана. — Ціна ... 10
Як кров кружить в нашім тілі і яка нам з неї користь др. С. Фішера — Ціна ... 15
Як люди навчились числити? М. Чайковського. — Ціна ... 15
Як Михась, син Мельника, ходив до неба по діямант. — Ціна ... 20
Як Мошко вийшов на спілці з Грицьком Кутерногою й инші оповідання. — Ціна ... 10
Ціна ... 5

ТЕАТРАЛЬНА БІБЛІОТЕКА

Базар, песа на 4-ри розділи, В. Винниченка. — Ціна ... 25
Батраки, драма в 4-ох діях, малюнок з робітничого життя, переробив з російського Ф. А. Костенко. Ціна ... 35
Безталанна, драма в 5-ох діях, Івана Тобилевича. — Ціна ... 35
Бурлака, драма в 5-ох діях, Ів. Тобилевича. — Ціна ... 35
Великий молох, песа на 3 розділи, В. Винниченка. — Ціна ... 50
Веселі Полтавці або Возьний оженився, комедія з життя Полтавських Українців в 3-ох діях зі співами і танцями, К. П. Мирославського. — Ціна ... 30
Виворожила, комедія в 1-ім акті, Є. Луцика. — Ціна ... 10
Вихрест (в чаду кохання), драма в 5-ох діях зі співами і танцями Козич-Уманської. — Ціна ... 35
Гей на Івана, гей на Купала, оперетка в 1-ій дії, Петра Федисева. Ціна ... 15
Глитай або Павук, драма в 4-ох діях, М. Л. Кропивницького. — Ціна ... 45
Дай серцю волю, заведе в неволю, драма в 5-ох діях, М. Кропивницького. — Ціна ... 40
Двоє, драматичний малюнок на одну дію, Гавриїла Кобзара. — Ціна ... 10
Дівочі мрії, траґі-комедія в 6-ох відмінах, Семена Ковбля. — Ціна ... 20
Добрі діти, образ з життя американських школярів в 3-ох діях, Панька Клима. — Ціна ... 15
Душогуби, драма в 5-ох діях, І. Тогобочного. — Ціна ... 35
Душогубка, драма в 4-ох діях, Т. Трушевського. — Ціна ... 30
Дячиха, комедія в 4-ох діях, Т. С. Сулими. — Ціна ... 35
Єврейський розвод, драма в 5-ох діях, Л. Суходольського. — Ціна ... 35
Живий мертвець, жарт на одну дію, Гавриїла Кобзара. — Ціна ... 25
Жидівка вихрестка, драма в 5-ох діях, П. І. Тогобочного. — Ціна ... 50
За друзі своя, драма в 5-ох діях, В. П. Товстоноса. — Ціна ... 40
За Немань іду, оперета в 4-ох діях, В. Александрова. — Ціна ... 20
Запорожський клад, комедія-оперета в 3-ох діях, Ванченка-Писанецького. — Ціна ... 20
Катерина (мужичка), драма в 4-ох діях, Ванченка-Писанецького. — Ціна ... 30
Кохання в мішках (Різдвяна Ніч), водевіль в 1-шій дії зі співами, (після Гоголя) С. Комишевацького. — Ціна ... 30
Мазепа, історична драма в 5-ох діях, С. Комишевацького. — Ціна ... 35
Майська ніч, комедія в 3-ох діях, Т. Устенка-Гармаша (після М. Гоголя). — Ціна ... 30

Та найкраще буде, що хто хоче замовляти книжки з книгарні У. Н. Союза в Ню Йорку, нехай напише картку по катальоґ тоїж книгарні, а безпроволочно вишлемо його.

У всіх справах, доторкаючих книгарні і друкарні У. Н. Союза в Ню Йорку належить удаватись на адресу:

UKRAINIAN PUBLISHING & PRINTING,
30 East 7th Street, New York, N. Y.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

Оголошення женитьби не приймається. — За одноразове оголошення в сій рубриці платиться 2 цнт. від слова. За більше разів по 1½ цента за слово за кождочасне поміщення. Двослово за кождочасне поміщення.